

Miejska Biblioteka Publiczna
im. Marii Danilewicz Zielińskiej
w Aleksandrowie Kujawskim

KONCEPCJA FUNKCJONOWANIA I ROZWOJU MIEJSKIEJ BIBLIOTEKI PUBLICZNEJ IM. MARII DANILEWICZ ZIELIŃSKIEJ W ALEKSANDROWIE KUJAWSKIM

WSTĘP

Rozważania na temat poniższej koncepcji funkcjonowania oraz rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Danilewicz Zielińskiej w Aleksandrowie Kujawskim poprzedzone zostały przede wszystkim szeroką diagnozą uwarunkowań, potencjału, a także realnych możliwości: społecznych, finansowych i kadrowych. Biblioteki publiczne funkcjonują bowiem po to, by zaspokajać potrzeby społeczności, szczególnie lokalnej. Punktem wyjścia powinno więc być podjęcie próby zdefiniowania roli Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Danilewicz Zielińskiej w środowisku lokalnym, a następnie ustalenie celów szczegółowych mających na celu sprostanie tym potrzebom.

Nieustannie postępujący rozwój cywilizacyjny spowodował, że przeciętny człowiek na każdym kroku bombardowany jest nowymi informacjami, technologiami, a tempo zachodzących zmian jest najszybsze w historii ludzkości. Biblioteki, jak wszystko inne, muszą za tymi zmianami nadążyć, dostosować się do nich, przy jednoczesnym zachowaniu swojego wyjątkowego charakteru i tożsamości. Misją biblioteki na miarę XXI wieku nie może być więc już tylko gromadzenie i udostępnianie zbiorów bibliotecznych. Nowoczesne technologie w dużym stopniu wyparły m.in. tradycyjne sposoby pozyskiwania informacji – telewizja i Internet w dużym stopniu wyparły prasę; wygoda nowych rozwiązań sprawiła, że przeciętnemu człowiekowi łatwiej sprawdzić informacje na ekranie telefonu niż szukać odpowiedzi w encyklopediach czy słownikach papierowych. Biblioteki, tak jak ludzie, muszą dostosować się do zachodzących w świecie zmian.

Realizacja celów podstawowych, jakimi niewątpliwie są: gromadzenie, opracowywanie i udostępnianie zbiorów, nie wystarczy, by we współczesnym świecie biblioteki odgrywały równie znaczącą rolę dla społeczeństwa jak kiedyś. Łączenie tradycji z nowoczesnością to jedno z największych wyzwań jakie stoją przed bibliotekami. Nowoczesna biblioteka musi otworzyć się na zmieniające się potrzeby społeczności. Jaka więc powinna być biblioteka na miarę XXI wieku? Nawiązując do koncepcji amerykańskiego socjologa Raya Oldenburga, który już w 1989 r. przedstawił koncepcję tzw. trzeciego miejsca – biblioteka powinna stać się

miejszem odpoczynku od codzienności: pracy, domu, rutyny, miejscem spotkań w wolnym czasie, przyjaznym dla wszystkich, przestrzenią otwartą, w której spotyka się lokalna społeczność, przestrzenią, których najczęściej brakuje w małych miejscowościach.

Poniższy program przedstawia plany dotyczące rozwoju, poprawy jakości świadczonych usług oraz założenia dotyczące kontynuacji dobrych praktyk wypracowanych przez ostatnie lata, przy jednoczesnym uwzględnieniu realiów finansowych i potencjału społecznego oraz lokalowego.

CELE

Organizacja

Obecnie w Miejskiej Bibliotece Publicznej zatrudnione są trzy osoby na stanowiskach bibliotekarskich oraz jeden pracownik gospodarczy w pełnym wymiarze czasu pracy, główny księgowy w wymiarze ¼ etatu. Jest to struktura zatrudnienia, która w optymalny sposób jest w stanie zapewnić ciągłość usług oferowanych przez bibliotekę. W związku z niezbyt liczną kadrą tym ważniejsze stają się kompetencje, rozwój i motywacja zespołu. Szczególny nacisk położyć należy na stworzenie warunków do podnoszenia umiejętności przez udział pracowników w szkoleniach oraz motywowanie do wykorzystania nabytych kompetencji w praktyce.

W 2024 zaplanowano prace nad nowym statutem biblioteki, który miałby przede wszystkim uaktualnić i ujednoczyć nazewnictwo.

Współpraca lokalna

Nowoczesna biblioteka powinna działać na rzecz lokalnej społeczności również poprzez współpracę z innymi instytucjami, organizacjami, czy nawet nieformalnymi grupami. W Miejskiej Bibliotece Publicznej im. Marii Danilewicz Zielińskiej w Aleksandrowie Kujawskim cały czas pracujemy nad pozyskiwaniem nowych partnerów, a także zacieśnieniem współpracy z obecnymi. Kontynuowanie współpracy z lokalnymi przedszkolami, szkołami podstawowymi i średnimi, Młodzieżową Radą Miejską, Uniwersytetem Trzeciego Wieku, Środowiskowym Domem Samopomocy, organizacjami pozarządowymi i stowarzyszeniami o różnorodnych celach statutowych daje nam przekrojowy obraz oczekiwań społecznych, dzięki stałym kontaktom z różnymi środowiskami lepiej poznajemy potrzeby różnorodnych grup społecznych i dzięki temu możemy lepiej sprostać oczekiwaniom mieszkańców – od tych najmłodszych po najstarszych.

Pozyskiwanie środków zewnętrznych

Monitorowanie możliwości pozyskania środków zewnętrznych w ramach projektów, konkursów oraz projektów grantowych jest kluczowe dla dalszego rozwoju Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Danilewicz Zielińskiej oraz realizacji wielu celów zawartych w niniejszej koncepcji. Biorąc pod uwagę możliwości finansowe i wysokość dotacji Organizatora aplikowanie o środki finansowe w programach dotacyjnych Ministerstw,

fundacji, organizacji pozarządowych itp. jest niezbędne dla dalszego rozwoju biblioteki i realizacji celów zawartych w niniejszym programie.

Przestrzeń

Nawiązując do wspomnianej wcześniej koncepcji „trzeciego miejsca” - by przestrzeń była atrakcyjna dla odwiedzających musi spełnić szereg wymogów, m.in. być łatwo dostępna (również dla osób z niepełnosprawnościami), funkcjonalna i estetyczna. Od dwóch lat pomieszczenia Miejskiej Biblioteki Publicznej im. Marii Danilewicz Zielińskiej w Aleksandrowie Kujawskim są sukcesywnie modernizowane. Planowane są dalsze działania w tym kierunku. Celem jest stworzenie nowoczesnego, dobrze wyposażonego miejsca, w którym każdy może przyjemnie spędzić czas. Pomieszczenie Czytelni ma docelowo pełnić funkcję miejsca spotkań dla wszelkiego rodzaju grup formalnych i nieformalnych, ale także miejsca przyjaznego dla wszelkich przejawów aktywności twórczej i kulturalnej. Przestrzeń ta jest udostępniana nieodpłatnie.

Dzięki funduszom pozyskanym z programu „Sąsiedzka moc” zaplanowano w tym roku uruchomienie Klubu młodzieżowego, przestrzeni, która ma być otwarta na potrzeby młodych użytkowników biblioteki. Zakup sprzętów i wyposażenia odbywa się po konsultacjach z Radnymi Młodzieżowej Rady Miejskiej Aleksandrowa Kujawskiego, którzy pełnią rolę łącznika i doradców w kontaktach z lokalną młodzieżą. W ten sposób przestrzeń zostanie zaadaptowana zgodnie z ich oczekiwaniami.

W drugiej połowie 2023 roku zaplanowano również wymianę części mebli w Wypożyczalni dla dorosłych, tak by podnieść funkcjonalność i estetykę w pomieszczeniach. Mając na uwadze uwarunkowania finansowe zdają sobie sprawę, że opisywane działania muszą zostać rozplanowane na kilka lat, jednak stworzenie przestrzeni estetycznej, sprzyjającej integracji społecznej i interakcjom międzyludzkim jest jednym z priorytetów na najbliższe lata.

Zasoby technologiczne

Miejska Biblioteka Publiczna im. Marii Danilewicz im. Marii Danilewicz Zielińskiej w Aleksandrowie Kujawskim jest jedyną placówką w mieście, która oferuje możliwość bezpłatnego korzystania z komputerów i Internetu. Użytkownicy mogą skorzystać z czterech dostępnych w Czytelni komputerów z dostępem do Internetu oraz mają możliwość korzystania z sieci Wi-Fi przy użyciu własnego sprzętu na terenie całej biblioteki. Świadczymy usługi kserowania, skanowania oraz wydruku w cenach nieprzekraczających kosztów wykonania usługi. W ramach współpracy z innymi jednostkami samorządowymi, stowarzyszeniami, organizacjami pozarządowymi itp. udostępniamy również nieodpłatnie urządzenia będące w posiadaniu instytucji, takie jak ekrany, rzutnik, system nagłośnieniowy.

Nowoczesna baza technologiczna ma znaczący wpływ na jakość i sposób świadczenia usług bibliotecznych. Ułatwiają kontakt z Czytelnikiem dzięki wykorzystaniu strony internetowej i mediów społecznościowych, ale także umożliwiają uzyskanie informacji o zasobach biblioteki w sposób zdalny, co stanowi duże ułatwienie m.in. dla osób o ograniczonej mobilności.

Rozwój platform oferujących zdalny dostęp do różnorodnych baz danych, popularność platform streamingowych, przeniosła się również w świat książki. Od kilku lat nasza biblioteka zapewnia 15 czytelnikom miesięcznie bezpłatny dostęp do platformy Legimi, oferującej zdalny dostęp do ebooków i audiobooków. Plany zakładają coroczne zwiększanie liczby kodów dostępu w związku z dużym zainteresowaniem taką formą czytelnictwa. Od drugiej połowy 2023 roku użytkownikom biblioteki będą również wypożyczane czytniki e-booków.

W celu uatrakcyjnienia oferty biblioteki wśród młodzieży, a więc grupy wiekowej, która według statystyk jest najmniej liczną grupą użytkowników, należy w dużej mierze skupić się na nowych technologiach. Do końca 2023 r. Czytelnia zostanie wyposażona w konsolę do gier dzięki darowiźnie uzyskanej w programie „Sąsiedzka moc”. W przypadku uzyskania dofinansowania z projektu „Kraszewski. Komputery dla bibliotek” biblioteka w 2024 r. wzbogaci swoją ofertę o bieżnię VR oraz drukarkę 3D.

Promocja czytelnictwa i kultury

Do zadań biblioteki należy m.in. promocja czytelnictwa. Oprócz podstawowego działania służącego temu celowi, jakim niewątpliwie jest udostępnianie książek i czasopism, biblioteki powinny podejmować działania wykraczające poza utarte schematy i działalność podstawową z jaką zazwyczaj są kojarzone.

Celem biblioteki powinno być dotarcie do możliwie jak największej liczby potencjalnych czytelników, niezależnie od ich wieku, wykształcenia, statusu społecznego, zainteresowań czy wreszcie sprawności intelektualnej i ruchowej, itp. Dlatego też oprócz zapewnienia dostępu do szerokiego i atrakcyjnego księgozbioru, biblioteka powinna oferować również odpowiadające na potrzeby mieszkańców wydarzenia.

Plany na najbliższe lata zakładają kontynuację i nowe odsłony sprawdzonych działań i imprez cyklicznych takich jak: Noc bibliotek, Narodowe Czytanie, Dzień Głośnego Czytania, Festiwal Parzybroda, Akcja Żonkile, bookcrossing, akcja Mała Książka – Wielki Człowiek, zajęcia dla dzieci i młodzieży w wakacje oraz ferie zimowe, lekcje biblioteczne i zajęcia integracyjne dla dzieci, młodzieży z aleksandrowskich szkół, podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy oraz Dziennego Domu Pobytu w Aleksandrowie Kujawskim, spotkań autorskich, konkursów wystaw i pokazów filmowych.

W ostatnich trzech latach udało się z powodzeniem zorganizować kilka wydarzeń polegających na „wyjściu na zewnątrz” – szczególnie poprzez akcje w przestrzeni publicznej takie jak gry terenowe, gry miejskie, zajęcia dla dzieci w plenerze, warsztaty terenowe. Dzięki takim działaniom mieszkańcy mają możliwość uczestniczenia w tworzeniu kultury, czego przykładem mogą być warsztaty, w czasie których uczestnicy stworzyli dźwiękową mapę miasta. Planujemy, aby takich działań w najbliższych latach odbywało się więcej.

Od września zaplanowano cykliczne zajęcia biblioterapii dla dzieci z lokalnych przedszkoli oraz młodszych klas szkół podstawowych. Polegają one na profilaktyce problemów związanych z emocjami dzieci poprzez wykorzystanie terapeutycznych bajek i teatryku kamishibai. Będziemy również kontynuować cykliczne zajęcia dla podopiecznych Środowiskowego Domu Samopomocy.

PODSUMOWANIE

Biorąc pod uwagę powyższe podstawowym celem na najbliższe lata jest szeroko rozumiane działanie na rzecz lokalnej społeczności – reagowanie na potrzeby, otwartość i nastawienie na współpracę. Biblioteka ma stać się miejscem, w którym każdy poczuje się mile widziany i do którego będzie wracał. Miejscem spotkań, w którym można nie tylko przyjemnie spędzić czas, ale także wziąć udział w różnego rodzaju aktywnościach czy wydarzeniach kulturalnych, miejscem narodzin nowych idei, sprzyjającym twórczemu wykorzystaniu wolnego czasu.